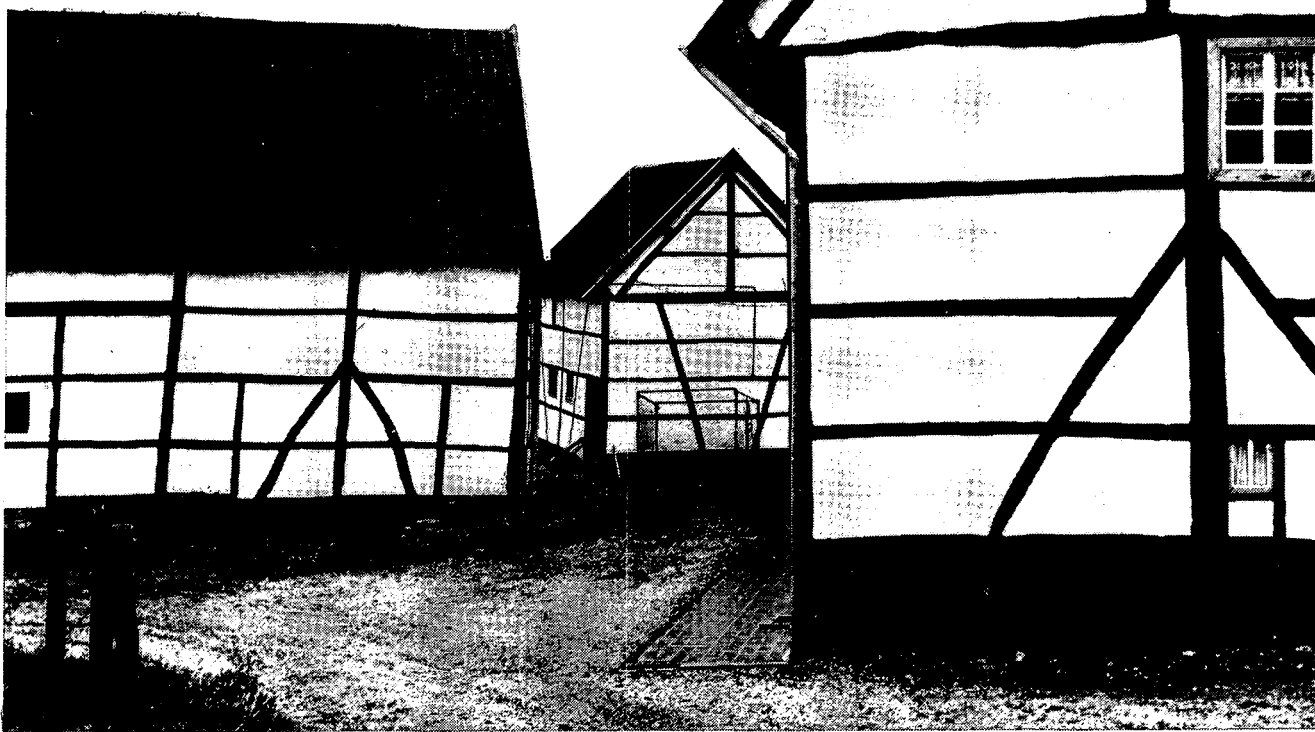


Boerderijenbehoud vraagt de aandacht

132 Op landelijk niveau, zo mogelijk ondergebracht bij een nieuwe boerderijenbehoudorganisatie, zou een boerderijbouw bureau moeten worden opgericht van waaruit voorlichting en nieuwe ontwikkelingen worden gestimuleerd. Dit dient in nauw overleg met de landbouw te worden gerealiseerd.

Voor een betere aanpak van het boerderijenbehoud is ook een grotere inspanning van het particulier initiatief vereist. Deze zou tot zijn recht kunnen komen door de oprichting van een specifieke organisatie voor boerderijenbehoud met als taken: belangenbehartiging, beheer (behoud door aankoop) en documentatie.

De concrete mogelijkheden voor de oprichting van een dergelijke organisatie zouden op korte termijn onderzocht moeten worden.



Dit zijn enkele aanbevelingen in het rapport Boerderijenbehoud, dat als ondertitel meekreeg: „De zorg voor onze waardevolle landelijke bouwkunst”.

Het rapport is samengesteld door een werkgroep, welke werd ingesteld door de Stichting Nationale Contactcommissie Monumentenbescherming NCM. In deze werkgroep, die onder voorzitterschap stond van dr. ir. R. van der Waal, waren vertegenwoordigd: de NCM, de Bond Heemschut, de Ver. tot behoud van natuurmonumenten, het Kon. Genootschap voor landbouwwetenschap, de ANWB, het ministerie van Landbouw en Visserij, de Ned. Bond van

Plattelandsvrouwen, de drie centrale landbouworganisaties, de K.N.O.B., prof. dr. A. W. Reinink, hoogleraar architectuurgeschiedenis, de Stichting Historisch Boerderij Onderzoek, het Inst. Mechanisatie Arbeid en Gebouwen, de Ned. Ver. voor landelijk eigendom en het Ned. Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting.

Voor de Bond Heemschut had de heer J. J. Schilstra, lid van het algemeen bestuur, zitting in de werkgroep. Voorts waren er vanwege de Rijksdienst voor de Monumentenzorg enige waarnemers aan de werkgroep toegevoegd.

Het streven naar behoud van waardevolle boerderijen, waardevol uit een oogpunt van historie, architectuur en de plaats in het landschap, is voor de Bond Heemschut niet nieuw. Het is ook niet zo, dat de boerderij in het algemeen in het kader van de monumentenzorg geen aandacht heeft. In tegendeel, vooral de laatste jaren zijn vele boerderijen op de lijst van beschermde monumenten geplaatst. Daarvan is, voor zover de plaatsruimte zulks toeliet, steeds melding gemaakt in de rubriek Op de lijst in ons tijdschrift. Het aantal landbouwbedrijven bedroeg in 1930 234.000 (het hoogste aantal ooit geteld). In 1977 waren er nog maar

104.708. Ult. 1977 waren 5057 agrarische gebouwen wettelijk beschermd.

Maar het aantal boerderijen dat eigenlijk behouden zou moeten blijven, ligt aanzienlijk hoger. De tegenwoordige directeur-generaal voor culturele zaken, mr. R. Hotke, schatte in 1974 het aantal boerderijen dat voor bescherming in aanmerking zou moeten komen op 9000. Op het ogenblik staat Limburg (waarschijnlijk) aan de kop wat het aantal beschermde boerderijen betreft.

De werkgroep is voortvarend te werk gegaan. Immers, op de Nationale Monumentenstudiedag, die in 1978 werd ge-

houden, maakte de NCM-voorzitter, de heer Vonhoff, de instelling ervan bekend. Het eindrapport is bekwaam samengesteld en bevat omtrent het probleem vele interessante gegevens. De aanbevelingen geven daar de weerslag van.

Behalve de in de aanhef vermelde aanbevelingen laten we er hier nog een aantal volgen.

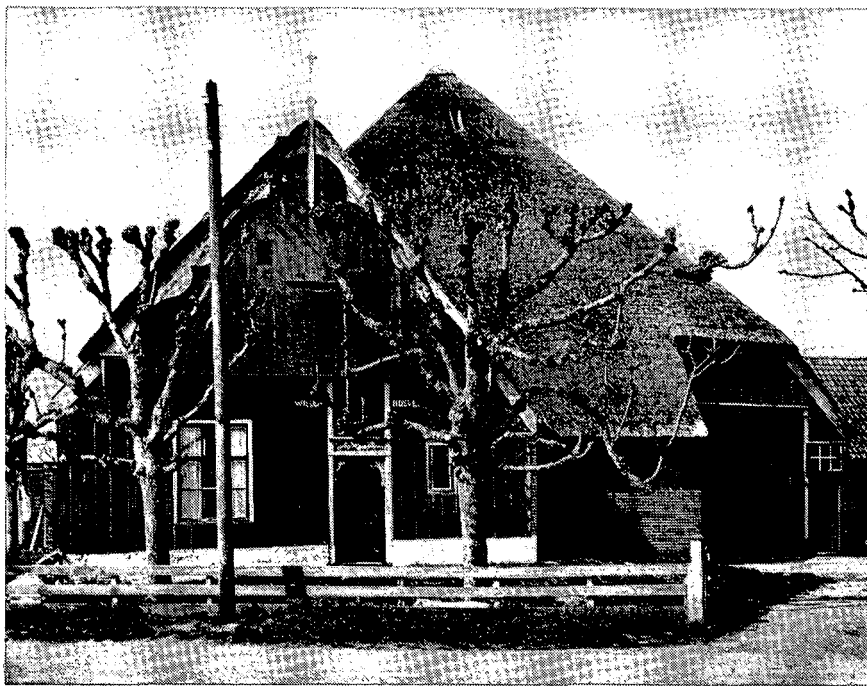
Vanuit een oogpunt van boerderijenbehoud gezien verdient een voortzetting van het agrarisch gebruik van een boerderij de voorkeur boven andere bestemmingen (waarbij men vooral aan de twee-

de woning moet denken; Red. Heem-schutz).

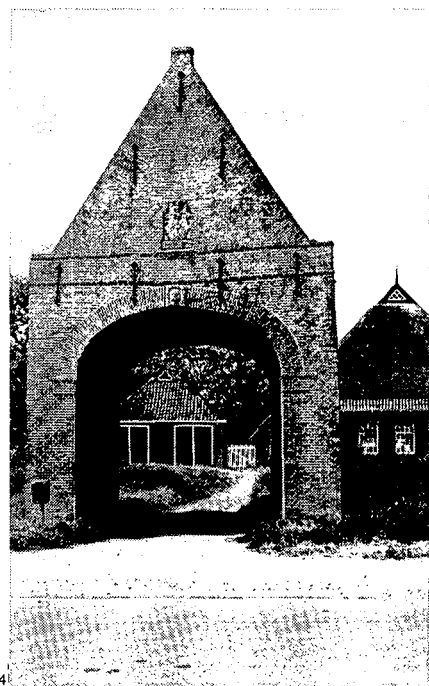
Wanneer de bedrijfsvoering niet meer in hoofdzaak plaatsheeft in de oude bedrijfsgebouwen (bijv. door nieuwbouw) kunnen deze wellicht toch nog een geschikte functie vervullen in de bedrijfsvoering. Ook kan gedacht worden aan uitbreiding ten gunste van de woonfunctie.

Mogelijkheden voor nieuwe functies voor objecten van landelijke bouwkunst dienen onderzocht te worden.

Nagegaan dient te worden op welke wijze de overheid de instandhouding van



2



4



1
VAKWERKBOERDERIJ IN DE BUURTSCHAP
COTTESSEN (L)

FOTO: EVERT BOEVE, ANKEVEEN

2
DE WILLEMSHOEVE IN HOOGWOUD (NH),
EEN TYPISCHE WESTFRIESE STOLPHOEVE
FOTO: RIJKSDIENST VOOR DE
MONUMENTENZORG

3
MODERNE LIGBOXENSTAL IN EEN „OUD“
JASJE FOTO: HET OVERSTICHT

4
BOERDERIJ BEHORENDE BIJ
HARINXMASTATE (BEETSTERZWAAG)
FOTO: SHELL FOTO

134 om redenen van cultuurhistorie en landschap waardevolle landelijke bouwkunst kan bevorderen door regelingen in de financiële sfeer te treffen (investerings- of onderhoudssubsidies, fiscale aftrekmogelijkheden, beheerovereenkomsten).

Er is behoefte aan een goede inventarisatie van het boerderijenbestand in ons land. Naast kwantitatieve gegevens is ook kwalitatieve informatie van belang over bijv. de cultuurhistorische en landschappelijke waarde, de bestemming en de onderhoudsstaat.

Op basis van een goede inventarisatie van het boerderijenbestand moet worden nagegaan welke aanvullingen op de rijksmonumentenlijst gewenst zijn, maar vooral ook op provinciale en gemeentelijke lijsten.

Weerstand tegen wettelijke bescherming zouden kunnen verminderen door betere voorlichting en snellere procedures voor het verlenen van vergunningen en subsidies.

Er zou meer aandacht moeten worden besteed aan behoud van boerderijen door aankoop en restauratie, gevolgd door verkoop, verpachting of verhuur. Dit is een methode van behoud die in de natuurbescherming zeer effectief is geble-

ken. Voor zover het de boerderijen betreft ontbreekt hiervoor echter een behorende organisatie. De rijksoverheid zou een budget moeten hebben om deze aankopen, eventueel in samenwerking met andere overheden, te subsidiëren.

Het ontwikkelen van bedrijfsgebouwen die beter harmoniëren met het streekgebonden karakter van de landelijke bouwkunst in verschillende delen van ons land, dient krachtig gestimuleerd te worden. De overheid zou concrete opdrachten voor dergelijk onderzoek moeten geven. De werkgroep beveelt verder stimulerende maatregelen, zoals een subsidieregeling en fiscale maatregelen, ter bevordering van onderhoud van waardevolle boerderijen aan.

De subsidieregeling voor landelijke bouwkunst zoals deze in een aantal provincies functioneert, zou moeten worden verruimd.

v.d. W.

5

DE EENHOORN, EEN BOERDERIJ UIT 1682,
WAARBIJ DE AMSTERDAMSE INVLOED OP DE
ARCHITECTUUR ZICHTBAAR IS
(MIDDEN-BEEMSTER)
FOTO: SHELL FOTO

